

Voorwoord

Met gepaste trots presenteren we de zesde RAVON-Balans. Deze uitgave biedt een overzicht van het vele werk dat het afgelopen jaar is verzet, door onze toegewijde vrijwillige waarnemers en collega's op kantoor. Hun inzet richt zich op het in beeld brengen van de toestand van onze amfibieën, reptielen en vissen en op het ontwikkelen van effectieve maatregelen voor hun bescherming en herstel.

Veel soorten hebben het nog altijd moeilijk door de grote uitdagingen in ons dichtbevolkte land. Dat is duidelijk zichtbaar bij de trendgegevens vanuit de monitoring (NEM) die we presenteren. Gelukkig laten sommige soorten een (voorzichtige) verbetering zien. Naar andere soorten wordt onderzoek gedaan met het oog op hun duurzame instandhouding. Zo is er een bijdrage over onderzoek naar de zogenaamde knakalen → letterlijk gebroken alen – die helaas op grote schaal langs onze rivieren worden gevonden. In Drenthe voerden we onderzoek uit naar een meer natuurinclusieve vorm van akkerbouw, waar de zeldzame en kritische knoflookpad van kan profiteren. Mooi daarbij vind ik de nauwe samenwerking met lokale boeren, op wiens gronden de experimenten plaatsvonden en die met hun machines, kennis en ervaring bijdroegen aan het slagen van dit onderzoek. Ook wetenschappelijk onderzoek naar amfibieziekten en de monitoring van zeldzame soorten binnen Natura 2000 blijven belangrijke speerpunten in ons werk.

Naast toegepast wetenschappelijk onderzoek, steken we ook letterlijk de handen uit de mouwen om soorten een steun in de rug te geven. Zo zetten we al jarenlang handmatig vele honderden rivierprikken over tussen de IJssel en Veluwe, zodat deze bijzondere en zeldzame rondbekken hun paaigronden kunnen bereiken. Prachtig werk, maar het laat ook zien hoe zeer ons rivierensysteem is ingericht op wat wij als mensen 'handig' vinden. Vanuit veiligheid of economie begrijpelijk, maar voor trekvis betekent het dat eeuwenoude routes soms volledig zijn afgesloten. Gelukkig wordt inmiddels onderzocht hoe dit migratieknelpunt opgelost kan worden, zodat de prikken weer zelfstandig hun indrukwekkende migratie kunnen voltooien. Net zo 'hands-on' waren we bij de aanleg van vissenbossen: heerlijk buitenwerk met een snel en zichtbaar resultaat voor de visfauna. Dan is er ook nog het project 'Pad uit de put', waarmee we op stoom komen. Voor verschillende gemeenten zijn al concrete plannen opgesteld om kolken op de belangrijkste migratieroutes te voorzien van uitklimvoorzieningen.

Veel van de informatie in deze RAVON-Balans is door deskundige, vrijwillige waarnemers verzameld: tijdens monitoring, verspreidingsonderzoek, of gewoon tijdens een zondagse wandeling waarbij iemand even de moeite neemt om die ene hagedis of kikker die het pad kruiste, door te geven. Zulke gestructureerd verzamelde natuurdata zijn onmisbaar voor betrouwbare trends, verspreidingskaarten en verdere kennisontwikkeling. Kennis die we hard nodig hebben om beleid, beheer en herstel van onze natuur te helpen verbeteren. De grote betrokkenheid van vrijwilligers treft mij telkens weer, zeker wanneer ik zelf mee het veld in ga. De interviews met een gedreven vrijwilliger, een stagiair en het 25-jarig jubileum van onze Werkgroep Adderonderzoek Nederland tonen dat RAVON springlevend, bruisend en actief is!

Veel leesplezier!

Karin Akkers
Directeur-bestuurder
RAVON

RAVON | BALANS 2025

03

